

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

8 september 2003

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Walter Vandenbossche en Bart De Smet –

**betreffende een humane omkadering van de geboorte van een levenloos kind
en de waardigheid van het stoffelijke overschot van de foetus**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door mevrouw Dominique Guns**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heren Cis Schepens, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Marcel Logist ;

de heer Dirk Holemans ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, Johan Weyts ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Carlo Daelman, Dany Vandenbossche ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Jan Loones.

Zie :

1516 (2002-2003)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende toelichting door de heer Walter Vandenbossche	4
II. Relatie met het in voorbereiding zijnde ontwerp van decreet op de begravingen en de lijkbezorging	4
III. Bespreking	5
IV. Stemming	6
Tekst aangenomen door de commissie	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid besprak op 10 juli 2003 het voorstel van resolutie betreffende een humane omkadering van de geboorte van een levenloos kind en de waardigheid van het stoffelijk overschot van de foetus.

I. Inleidende toelichting door de heer Walter Vandenbossche

De heer Vandenbossche verklaart dat de amendementen opgenomen in *Parl. St. VI. Parl. 2002-2003*, nr. 1516/2 worden ingetrokken. Zij worden vervangen door de amendementen opgenomen in *Parl. St. VI. Parl. 2002-2003*, nr. 1516/3, die voorgesteld worden door de heren Walter Vandenbossche en Cis Schepens, mevrouw Anne-Marie Baeke, mevrouw Ann De Martelaer en de heren Dirk De Cock en Bart De Smet.

In het voorstel van resolutie wordt een pleidooi gehouden voor een humane behandeling van levenloos geboren kinderen. Aan de Vlaamse regering wordt gevraagd om hieromtrent de nodige decreta-
le bepalingen te voorzien, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen in de neonatologie voor wat het bepalen van de levensvatbaarheidsgrens betreft. Er wordt gepleit voor de mogelijkheid van crematie of begraving van levenloos geboren kinderen. Het is belangrijk dat die bekommernis in een decreet wordt vertaald.

Verder wordt er in de resolutie op aangedrongen dat de federale regering het Burgerlijk Wetboek zou aanpassen daar waar het gaat om de huidige bepalingen inzake naamgeving en erkenning van het vaderschap vanaf de levensvatbaarheidsgrens.

De heer Vandenbossche licht nog enkele amendementen op het voorstel van resolutie toe. De resolutie wil aanzetten tot een humane behandeling van het stoffelijk overschot van de foetus door ziekenhuizen. Bovendien wil men het recht creëren voor ouders van levenloos geboren kinderen, die de wettelijke levensvatbaarheidsgrens nog niet hebben bereikt na een zwangerschapsduur van ten volle 12 weken, om hun kind te cremeren of te begraven op het kinderperk of een speciaal daarvoor ingerichte 'stille kinderweide'. Verder vraagt men om via de geëigende wettelijke weg alle private en openbare ziekenhuizen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest aan te zetten tot de humane behandeling van het stoffelijk overschot van de foetus.

Tot besluit stelt de heer Vandenbossche dat er na dialoog een heel brede consensus is ontstaan over de inhoud van het voorstel van resolutie. Hij hoopt dat dit zal leiden tot een unanieme goedkeuring.

II. Relatie met het in voorbereiding zijnde ontwerp van decreet op de begravingen en de lijkbezorging

De heer *Paul Van Grembergen*, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, verklaart veel waardering te hebben voor het initiatief van de indieners. Hij heeft er geen bezwaar tegen dat het voorstel van resolutie wordt besproken maar hij vraagt wel de bespreking ervan niet af te ronden. Hij verwijst naar het in voorbereiding zijnde ontwerp van decreet dat tot doel heeft de gehele begrafenis-
cultuur te moderniseren. Daarbij wil hij rekening houden met nieuwe ontwikkelingen, zonder afbreuk te doen aan een aantal tradities. De minister stelt voor de voorliggende resolutie te bekijken in het komende globale debat over de begravingen en de lijkbezorging. Hij wijst erop dat ook in het ontwerp van decreet de situatie van het levenloos geboren kind zal worden geregeld.

De heer *Walter Vandenbossche* kan hiermee niet akkoord gaan. Het debat dat hij heeft opgestart via de resolutie heeft de laatste maanden heel sterk geleefd in Vlaanderen. Er zijn bovendien amendementen ingediend op het voorstel van resolutie die aansluiten bij datgene wat in het voorontwerp van decreet is opgenomen. De resolutie doet dus op geen enkele manier afbreuk aan het bredere kader van het toekomstige ontwerp van decreet. Bovendien behoort het tot de prerogatieven van het parlement om via resoluties initiatieven te nemen, ook als het over delicate onderwerpen gaat. De spreker meent dan ook dat het voorstel van resolutie kan worden afgehandeld. Hierover bestaat overigens een akkoord met de partijen van de meerderheid.

Mevrouw *Dominique Guns* merkt op dat het geenszins de bedoeling is om een soort voorafname te doen ten aanzien van het op komst zijnde ontwerp van decreet. Zij verwijst naar de ingediende amendementen (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003*, 1516/3) waarin met betrekking tot de levensvatbaarheidsgrens wordt verwezen naar de evolutie in de neonatologie en de verloskunde. De resolutie wenst uiteindelijk enkel een aantal bekommernissen aan te geven die een vertaling zouden kunnen vinden in het ontwerp van decreet.

Mevrouw Guns stelt nog dat er in de resolutie en in de amendementen een aantal cijfergegevens zijn opgenomen. De partijen van de meerderheid hebben met de indieners van de resolutie afgesproken dat die cijfers, op het moment van de bespreking van het ontwerp van decreet, zouden kunnen worden voorgelegd aan experts zoals gynaecologen, dokters en professoren. Op basis daarvan zouden de cijfergegevens naar boven of naar beneden kunnen worden aangepast.

Mevrouw Guns besluit dat het voorstel van resolutie geen voorafname wenst te doen ten aanzien van het ontwerp van decreet. De resolutie moet wel besproken kunnen worden, al is het niet absoluut noodzakelijk dat er onmiddellijk over wordt gestemd. Belangrijk is wel dat het parlement via de resolutie een aantal bekommernissen kan meegeven die verder aan bod kunnen komen bij de bespreking van het ontwerp van decreet.

De heer *Walter Vandenbossche* vindt het belangrijk dat het voorstel van resolutie behandeld wordt. Het initiatief van de minister past in een breder kader. In het ruimere debat dat dan zal worden gevoerd kunnen elementen uit het voorstel van resolutie worden ingebracht.

De heer *Dirk De Cock* meent dat de bespreking kan worden aangevat maar dat de stemming kan worden uitgesteld tot op het ogenblik dat het ontwerp van decreet op de begravingen en de lijkbezorging wordt behandeld.

De *minister* heeft er geen bezwaar tegen dat de discussie over de resolutie wordt gevoerd. Hij merkt op dat het ontwerp van decreet momenteel voor advies voorligt bij de Raad van State en dat dit verwacht wordt tegen eind augustus. Het ontwerp van decreet kan vanaf dan snel aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd. Op zich is de minister er niet tegen dat het voorstel van resolutie wordt afgehandeld. Er zijn in de resolutie wel enkele elementen die niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden behoren.

De heer *Walter Vandenbossche* bevestigt dat de resolutie voor sommige aangelegenheden oproept tot een overleg met de federale regering, met name waar aangedrongen wordt op een herziening van bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek. De spreker ziet geen enkel conflict tussen de resolutie en het ontwerp van decreet, zodat de resolutie volgens hem kan worden afgehandeld. Over de inhoud van de resolutie werd overigens een brede consensus bereikt met de meerderheidspartijen.

III. Bespreking

Mevrouw *Hilde De Lobel* stelt vast dat de Vlaams Blok-fractie niet de kans heeft gekregen het voorstel van resolutie en de amendementen mee te ondertekenen. Zij betreurt dat zelfs dergelijke menselijke onderwerpen aan het cordon sanitaire onderhevig moeten zijn. Dat neemt niet weg dat de spreker en haar fractie erg blij zijn met de inhoud van de resolutie en dat ze die ook zullen goedkeuren.

Mevrouw *Dominique Guns* antwoordt dat het niet de bedoeling was om een fractie uit te sluiten. Amendementen kunnen slechts door zes personen worden ingediend en ook de spreker zelf heeft ze niet mede ondertekend. Er werd bij de redactie van de amendementen bovendien rekening gehouden met enkele opmerkingen van de vorige spreker.

De heer *Cis Schepens* verklaart dat hijzelf en de VLD-fractie volledig achter het voorstel van resolutie staan. Hij waarschuwt er wel voor dat de resolutie niet mag aangegrepen worden om een dossier als de zwangerschapsonderbreking opnieuw op de politieke agenda te zetten. De spreker stelt enig probleem te hebben gehad met het voorstel in de initiële tekst om de levensvatbaarheidsgrens te verlagen. Dat zou een aanleiding kunnen zijn om ethische dossiers zoals de abortuswetgeving in vraag te stellen. Dat kan geenszins de bedoeling zijn.

De heer *Walter Vandenbossche* wenst uitdrukkelijk te onderstrepen dat het hier enkel gaat om de humane behandeling van het ongeboren leven. Hij wenst hierover geen misverstand te laten bestaan.

Mevrouw *Dominique Guns* stelt dat de resolutie geen enkele afbreuk doet aan het in voorbereiding zijnde ontwerp van decreet. Verder is zij heel tevreden met de aanpassing van de initiële tekst, waarbij een recht wordt gecreëerd voor de ouders van levenloos geboren kinderen die de wettelijke levensvatbaarheidsgrens nog niet hebben bereikt om hun kind te cremeren of te begraven op het kinderperk of een speciaal daarvoor ingerichte 'stille kinderweide'. Wat de termijnen die in de resolutie staan betreft, vindt de spreker het aangewezen om naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van decreet een aantal professoren te horen. Uit een overleg met dokter Foulon van de VUB is immers gebleken dat een foetus pas vanaf 14 weken volledig gevormd is. Het is ook zo dat een foetus pas vanaf 14 weken vaginaal geboren wordt. Jongere foetussen worden via een andere techniek weggehaald. Die zijn dus niet volledig gevormd en worden via een buisje van één centimeter weggehaald.

Als men zou overwegen de mogelijkheid tot crematie of begraving vanaf 12 weken te geven, zou men een onderscheid moeten maken tussen ouders die de foetus nog kunnen zien en diegenen voor wie dat niet kan.

Ten aanzien van het federale niveau wordt gevraagd te onderzoeken of de wettelijke levensvatbaarheidsgrens, conform de huidige ontwikkeling van de neonatologie, kan worden verlaagd. De wetenschap staat immers niet stil. Vroeger was een foetus levensvatbaar vanaf 30 weken. Dankzij de wetenschappelijke techniek is dat nu vanaf ongeveer 25 à 26 weken. Het zou dan ook goed zijn moest die datum kunnen veranderen in de federale wetgeving. Men zou dan in een normale procedure terecht komen waarbij een kind dat levensvatbaar is een naam moet krijgen, moet worden aangegeven bij de burgerlijke stand en een vermelding kan krijgen in het trouwboekje.

Mevrouw Guns stelt dat via de amendementen de ouders de mogelijkheid wordt geboden het levenloos geboren kind te begraven of te cremëren. Wanneer zij dat echter niet wensen, kunnen zij het levenloos geboren kind afstaan aan het ziekenhuis dat het stoffelijk overschot op een humane manier dient te behandelen.

Mevrouw Guns dankt nog de heer Vandenbossche voor de constructieve dialoog over dit delicate onderwerp, en dit over alle partijgrenzen heen. Zij vindt de resolutie erg belangrijk voor de psychologische verwerking van de trauma's opgelopen door moeders van levenloos geboren kinderen.

IV. Stemming

De amendementen vervat in *Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1516/2 (amendementen nrs. 1 tot 4) worden ingetrokken.

De amendementen vervat in *Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1516/3 (amendementen nrs. 5 tot 10) worden aangenomen met 9 stemmen.

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie betreffende een humane omkadering van de geboorte van een levenloos kind en de waardigheid van het stoffelijk overschot van de foetus, wordt aangenomen met 9 stemmen.

De verslaggever,

Dominique GUNS

De voorzitter,

Jan PENRIS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op :

- 1° het psychologische belang van ouders en andere familieleden van een levenloos geboren kind ;
- 2° het ontbreken van een wettelijke definitie van 'het levenloos geboren kind' ;
- 3° de onmogelijkheid in de huidige wetgeving om een familienaam te geven aan levenloos en niet-levensvatbaar geboren kinderen en de onmogelijkheid tot wettelijke registratie daarvan ;
- 4° de onmogelijkheid in de huidige wetgeving om een naam te geven aan levenloos geboren kinderen vóór de wettelijke levensvatbaarheidsgrens en de onmogelijkheid tot wettelijke registratie daarvan ;
- 5° de ontwikkelingen in de neonatologie en de verloskunde die de wettelijk bepaalde levensvatbaarheidsgrens van 180 dagen post-conceptie in vraag stellen ;
- 6° het ontbreken van de mogelijkheid in de huidige wetgeving voor ongehuwde vaders om hun levenloos geboren kind te erkennen ;
- 7° het kwetsende en onwaardige karakter van de benaming 'foetusweide' ;
- 8° het ontbreken van een wettelijk vastgelegd recht van de ouders om het stoffelijk overschot van de foetus te begraven of te cremen ;
- 9° het ontbreken van een wettelijke verplichting voor de gemeenten om op de gemeentelijke of intergemeentelijke begraafplaatsen een perceel voor foetussen in te richten ;
- 10° het ontbreken van een informatieplicht van de artsen tegenover de ouders van doodgeboren of niet-levensvatbare foetussen en kinderen met betrekking tot hun recht om het stoffelijk overschot te begraven of te cremen ;

11° het ontbreken van een plicht tot begraving of crematie van het stoffelijk overschot van de foetus door de ziekenhuizen ;

12° artikel 4 van de bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en gemeenschappen ;

13° de omzendbrief van 9 september 1991 van de minister van Binnenlandse Zaken inzake begraving van foetussen van minder dan zes maanden ;

- wil een waardige en humane omkadering voor het levenloos geboren kind garanderen ;
- verzoekt het federale parlement en de federale regering om via de geëigende wettelijke weg te komen tot :

1° het wettelijk vastleggen van de definitie van 'het levenloos geboren kind' ;

2° de verlaging van de wettelijke levensvatbaarheidsgrens te onderzoeken, conform de huidige ontwikkeling van de neonatologie ;

3° het creëren van het wettelijk recht voor de ongehuwde vader zijn levenloos geboren kind te erkennen ;

4° het onderzoeken van het wettelijke recht om de familienaam van het kind in de akte van aangifte van een levenloos geboren kind op te nemen ;

5° de wettelijke garantie op een waardige behandeling van het stoffelijk overschot van een foetus geboren vóór de levensvatbaarheidsgrens door :

- a) de wettelijke erkenning van het recht van de ouders om het stoffelijk overschot van de foetus te begraven of te cremen en de informatieplicht van de artsen terzake ;
- b) de humane behandeling van het stoffelijk overschot van de foetus door ziekenhuizen ;

6° het consequent doortrekken van de wijzigingen van de wettelijke levensvatbaarheidsgrens naar alle relevante bepalingen in het Burgerlijk Wetboek ;

7° het consequent doortrekken van de wijzigingen van de wettelijke levensvatbaarheidsgrens naar alle relevante bepalingen in de sociale wetgeving ;

– verzoekt de Vlaamse regering om :

1° de problematiek van het levenloos geboren kind ter bespreking voor te leggen op het intergouvernementele overleg, teneinde te komen tot een geïntegreerde wetgeving en aanpak over de gewestgrenzen heen ;

2° het recht te creëren voor de ouders van levenloos geboren kinderen, die de wettelijke levensvatbaarheidsgrens nog niet hebben bereikt na een zwangerschapsduur van ten volle 12 weken, om hun kind te cremen of te begraven op het kinderperk of een speciaal daarvoor ingerichte 'stille kinderweide' ;

3° via de geëigende wettelijke weg alle private en openbare ziekenhuizen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest aan te zetten tot de humane behandeling van het stoffelijk overschot van de foetus.
